

УДК 336

Загребя І. Л.

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри фінансів та бухгалтерського обліку
Економіко-технологічного інституту ім. Роберта Ельворті
м. Кропивницький, Україна

РОЛЬ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ У КОРПОРАТИВНОМУ УПРАВЛІННІ

Фінансово-економічний аналіз є самостійною функцією у системі управління підприємством, способом перетворення фінансової та бухгалтерської звітності на аналітичну, займає місце між інформацією та прийняттям управлінських рішень.

Результати аналізу представляють певний інтерес для широкого кола користувачів інформації, яких можна умовно поділити на зовнішні та внутрішні.

Таблиця 1 – Користувачі результатів аналізу та їх інтереси

Категорія користувачів		Види користувачів	Інтереси
Зовнішні	Основні	Постачальники, кредитори, держава, покупці, конкуренти, інвестори, акціонери	Отримують матеріальну вигоду від організації, тому їх цікавлять у першу чергу її фінансова стійкість та платоспроможність.
	Неосновні	Аудиторські, консалтингові компанії, учасники ринку цінних паперів, профспілки, ЗМІ	Не отримують конкретної вигоди, але захищають та/або представляють інтереси основних користувачів
Внутрішні		Власники, керівництво компанії, посадові особи	Насамперед цікавлять показники рентабельності, грошових потоків, техніко-економічні показники

Головна мета фінансово-економічного аналізу полягає в об'єктивній оцінці поточної ситуації, мінімізації фінансових ризиків та забезпеченні ефективного розвитку суб'єкта господарювання [1].

Залежно від конкретних завдань використовують різні форми аналізу.

Оперативний аналіз - використовується всіх рівнях управління і є засобом контролю над процесами виробництва та продажу, використанням ресурсів, виконанням зобов'язань тощо. За часом проведення він максимально наближений до моменту здійснення господарських операцій, що дозволяє своєчасно усунути вплив негативних чинників. Цей аналіз проводиться за короткі проміжки часу та його об'єктами є: забезпеченість сировиною та матеріалами, рівень завантаження обладнання, використання робочого часу, дотримання норм витрачання сировини та матеріалів, якість продукції, відвантаження продукції покупцям, виконання поточних зобов'язань.

Після закінчення звітного періоду проводиться поточний аналіз за даними статистичної, фінансової та бухгалтерської звітності, а також бухгалтерського обліку. Його мета – об'єктивна оцінка результатів діяльності, контроль використання ресурсів, виявлення резервів, забезпечення поточної та довгострокової платоспроможності з метою недопущення банкрутства.

Перспективний аналіз спрямований на визначення можливих значень показників у майбутньому і обґрунтування перспектив розвитку підприємства. Його особливості:

- використання обмеженої кількості показників; імовірнісна оцінка впливу факторів; проведення аналізу до здійснення господарських операцій;

- використання евристичних методів.

Управлінський аналіз передбачає використання великого переліку джерел інформації. Результатами управлінського аналізу можуть скористатися лише суб'єкти, які формують внутрішнє середовище організації – керівництво, топ-менеджмент, власники компанії. Як правило, основний наголос при проведенні управлінського аналізу робиться на даних управлінського обліку, фінансових результатах у розрізі центрів відповідальності тощо. Кінцева мета управлінського аналізу – пошук резервів зростання прибутку. Серед завдань аналізу: оцінка організаційно-технічного рівня підприємства; оцінка організації постачання та збуту; аналіз ефективності використання наявних ресурсів; аналіз ціноутворення; розробка рекомендацій щодо вдосконалення системи управління. Управлінський аналіз на підприємстві направлений на вивчення платоспроможного попиту на продукцію, ринків збуту, чинників, які визначають еластичність попиту, оцінку конкурентоспроможності продукції, ризику незатребуваності продукції, обґрунтування планів виробництва та продажів. Основними прийомами аналізу є маржинальний аналіз, зокрема, аналіз точки беззбитковості, який дозволяє керувати продажами та витратами з метою зростання прибутку; аналіз ціноутворення; портфельний аналіз, метою якого є оцінка ефективності вкладень у фінансові інструменти.

Amazon є яскравим прикладом компанії, вбудованої в культуру прийняття рішень на основі аналізу даних (data-driven decision making).

Amazon.com, Inc. — це американський технологічний гігант, відомий як найбільша у світі платформа електронної комерції, а також як провідний постачальник хмарних послуг через свій підрозділ Amazon Web Services (AWS). Компанія управляє диверсифікованою бізнес-екосистемою, що включає роздрібну торгівлю, медіа-сервіси, штучний інтелект і виробництво електроніки.

2024 рік став для Amazon роком сильного фінансового відновлення та зростання.

Загальна виручка досягла \$638 млрд, що на 11% більше, ніж у 2023 році. Чистий прибуток збільшився майже вдвічі, до \$59.2 млрд, порівняно з \$30.4 млрд у 2023 році, завдяки ефективному управлінню витратами та високим показникам AWS. Операційний прибуток зріс на 86% до \$68.6 млрд. Операційний грошовий потік збільшився на 36% до \$115.9 млрд.

Amazon показує також керовані рівні ліквідності та фінансового ризику (табл. 2, 3) [2].

Таблиця 2 – Оцінка ліквідності компанії Amazon

Коефіцієнт	2024	2023	Інтерпретація
Коефіцієнт поточної ліквідності (Current Ratio)	1.06	1.05	Показник трохи вищий за 1.0, що вказує на здатність компанії покривати свої короткострокові зобов'язання оборотними активами.
Коефіцієнт швидкої ліквідності (Quick Ratio)	0.56	0.54 (приблизно)	Цей коефіцієнт нижчий за 1.0, що є типовим для роздрібних компаній з великими запасами. Це говорить про те, що Amazon значною мірою залежить від продажу своїх запасів для виконання короткострокових зобов'язань.

Ліквідність Amazon (здатність погашати короткострокові зобов'язання) демонструє стабільність, при цьому компанія має консервативну позицію, покладаючись на управління запасами та операційний грошовий потік.

Amazon демонструє покращення фінансової стійкості, знижуючи частку позикових коштів у структурі капіталу та ефективно управляючи довгостроковою заборгованістю.

Таблиця 3 – Оцінка фінансової стійкості компанії Amazon

Коефіцієнт	2024	2023	Інтерпретація
Коефіцієнт автономії (Власний капітал / Активи)	0.67	0.60 (приблизно)	Частка власного капіталу зростає, що вказує на високий рівень фінансової незалежності та зниження залежності від зовнішніх джерел фінансування.
Коефіцієнт співвідношення боргу до власного капіталу (Debt-to-Equity Ratio)	0.54	0.80	Значно знизився порівняно з попередніми роками. Це відображає зниження фінансового важеля та підвищення стійкості компанії, що мінімізує фінансовий ризик.

Фінансово-економічний аналіз пронизує всі бізнес-процеси.

1. Оптимізація ланцюга постачань та логістики. Amazon постійно аналізує величезні обсяги даних про замовлення, географічне розташування клієнтів, наявність товарів на складах та маршрути доставки з метою визначення найефективніших шляхів доставки, мінімізації часу очікування для клієнтів та скорочення операційних витрат (енергоресурсів, робочої сили, складських площ).

2. Динамічне ціноутворення. Компанія використовує складні алгоритми для постійного моніторингу цін конкурентів, попиту клієнтів та сезонних коливань з метою встановлення оптимальної ціни для мільйонів товарів у режимі реального часу, щоб максимізувати прибуток, не втрачаючи при цьому клієнтів.

3. Прогнозування попиту та управління запасами. Аналіз використовується для точного прогнозування того, які товари та в якій кількості будуть потрібні в майбутньому з метою забезпечення наявності популярних товарів на складах, щоб уникнути втрачених продажів через "out-of-stock", і при цьому не перевантажувати склади товарами, що погано продаються, знижуючи витрати на зберігання.

4. Розвиток нових бізнес-напрямків (AWS, Prime Video), аналіз ринку та інвестицій: При виході на нові ринки (наприклад, хмарні послуги з Amazon Web Services або стрімінгові сервіси) проводився глибокий економічний аналіз потенційної прибутковості, ризиків та конкурентних переваг з метою обґрунтування багатомільярдних інвестицій, оцінки очікуваної рентабельності інвестицій (ROI) та розробки стратегії проникнення на ринок.

Отже, на прикладі Amazon видно, що фінансово-економічний аналіз є не просто формальністю, а фундаментом для інновацій, масштабування та підтримки конкурентної переваги у сучасному бізнесі.

Література:

1. Economic and Financial Analysis. Guide Report <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1057029/ATTACHMENT04.pdf> - Дата звернення: 20.11.2025 р.
2. Amazon.com Inc. (NASDAQ:AMZN) <https://www.stock-analysis-on.net/NASDAQ/Company/Amazoncom-Inc/Ratios/Liquidity/Quarterly-Data#:~:text=This%20consistent%20pattern%20reflects%20that%20the%20company's,recovery%20to%200.56%20by%20mid%2D2024%2C%20and%20subsequently> (дата звернення: 21.11.2025).